Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЬЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 84 (6845). | 1989 сыл. От ыйын 15 күнэ. СУБУОТА | Сыаната 3 харчы

✦ *Оройуон ходуһаларыгар* ✦

Түрбэлиир түргэн эрээри...

Аҕыйах сыллааҕыта оройуоҥҥа оту кииннэлээһин биһирэннэ. Ааспыт кураан сылларга сорох отчуттарбыт субуустаан түрбэлиир «Киргизстан» диэн саҥа техника ньыгыргыттартан улахан чэрэт кэлэллэрэ биллибитэ. Аһаргыгар сэбинньиккэ «Киргизстаҥҥа» сүүйтэрэллэрэ, ыардыык да, элбэх буолара. Хайдах да кыараҕас хадьымал отун хааллар-бакка хомуйара, түрбэлэрэ тута кыбыныта таһыллан иһэллэрэ — барыта олус табыгастаах. Звенолар бу техника кэлиэҕиттэн хааллардыахха да сөптөөх халтаҥ кэрдоҕойдору тумнубакка оҕустаран, ныра да буоллар, оту ылар этилэр. Быйыл маннык ньыманан үлэлиир звено совхоз аайы кэриэтэ баар.

Звено уустаҕыта итинник техникалаах отчуттарга сылдьан үлэни-хамнаһы билиэхтибит, дьон санаатын иһиттибит. Бу — Болтоҥо отделениетын Н. Н. Данилов салайар кэлим механизациялаах звенота. Түөрт тракторданахтарыттан оҕустарыыта биир сылдьар эбит. Отчуттар совхоһу кытта арендынай бэдэрээт дуогабарын түһэрсэн сезон устата 500 тонна оту оҕустуоһуллар. Кэрдийбит ириэлэһиллэр Маршруттара, сыһыарыллыбыт сэрдэр уоттара да чуолкай. Аҕаа алаастары бүтэрэн баран күһүөру Нуучча урэҕэр киирэктээхтэр. Уолаттар хойнох аһыллар курдук тэвийэн үлэлии илиппит диэн билиннэлэр. Күнҥэ мунутаан 10 тонннаны кииннэлиилэр үһү. Отгон ходуһаҕа киирбиттэрэ түөрт хоммут этэ. Онон буоллаҕына огорон таһаарыы кырдьык да, кэмсэҥнэ киирбэт эбит. Техника туруга үчүгэй, ходуһа да үчүгэй, күн-түүн мөлтөх диирик сэлаамат.

— Эрбэһин, кириэн от хото үүммүтэ эрэйдиир буолла. Күүран биэрбэтэ сурдьах. Охсуллубута үс хоммут оту кииннэлиибит. Ол да урдугэр сита кууртатыахха дьыы, — звеноҕа бырыыынагыгаттан үлэлиир Петр Новгородов кыһалҕатын кэпсии тоһуйда.

— Түрбэлэри ириценкэ тиийэн Болтокоҕо илдьэбит. Сүөһүүрбүттүгэр билэ сылыйбыт буолар, — дэһэллэр куруусчуттар. — Бу үлүгэр куйааска сиэтэ кууркат оту маннын кубуга кайдах кииннэлиирбит ойбут хоппот. Уонсайынан, үүнүүлээх дьылга бу агрегатынан үлэлиир ууступтардаах буолсу.

Ааспыт кураан сылларга даҕаны кииннэлээмиит от хаачыстыбата мөлтөҕүн түһүнан сорох сирдэргэ айдаарлалларын истэрбит. Ити үксүгэр ардахха былдьаммыт эбэтэр сиикэй таах кэмҥэ хомуллубут түрбэлэр буолаллара. Оттон быйыл оту массабайдык кииннэлиир куттала лаахха эрдэттэн билиннэ. Араһа, манныык звенолары хайа сатанарынан элбэтэр ордук буолсу. Ити иһин совхоз директора А. В. Ефремовы көрсөн бу түһүнан ыйыттыбыт. Онуоха кини Даниловтаах «Киргизстанныарыгар» атын агрегатынан солбуйан, кэлим механизациялаах звено быһыытынан сатаныы үлэлэтиэхпит диэн этэ.

Данилов звенотун кыһалҕата итинэн эрэ бүппэт эбит. Коллектив арендынай бэдэрээккэ киирбитин түһүнан уйһа ахтан аһарбыппыт. Отчуттар элбэх оту ылар түһүгар үлүмнэһэн үлэлииргэ сөптөөх усулуобуйа тэриллибэтэ, дуогабар онуоха көҥүлүүр курдук оҥоһуллубата диэн этэллэр. Оруннаах. «Былааммытын аһара толордохпутуна хамнаспытыгар сүүйтэриэх курдукпут», — дэһэллэр. Дуогабар ситэхото ырытыллан оҥоһуллубатаҕын специалистар эмиэ билиннэллэр. Бэдэрээти «арендынай» да диэн ааттыыр сатаныа суох курдук. Тэрээһиҥҥэ урукку сылларданааҕы коллективнай бэдэрээттэн улахан уратыта суох. Отчуттарга сири-уоту уһун болдьохха быһан биэрии кыаллыбат. Ол түмүгэр үлэһит ходуһатын туһаайар түһүнан толкуйдаан да көрбөт. Звено совхоһу кытта сезон устата үлэлииргэ дуогабардаспыт. Дьиҥэр, Болтоҥо курдук үчүгэй сиэлээх-уоттаах отделениеҕа дьоҥҥо ходуһалары сайын аайы устата отугар буолбакка, уһун болдьохха түһэрэргэ ирэ-кээлэммэттэ сэп этэ. Аһыҥы кини «миэнэ, бэйэм кыанэ» диэн ойдобута суох сылдьан сиргэ-уокка сыстара уустук.

П. ПОПОВ.

БИЛЛЭРИИ

1989 с. от ыйын 16 күнүгэр, бээкыһынньыга, киэһэ 7 ч. оройуоннааҕы Культура дьиэтигэр 697 №-дээх Мэҥэ-Хаҥаластааҕы национальнай-территориальнай быыбардыыр уокуруктан ССРС народнай депутата Анна Васильевна Белова быыбардааччылары кытта көрсүһүүтүгэр ыҥырабыт.

Ити күн 15—18 ч. райисполкома председателин солбуйааччы кабинетыгар ССРС народнай депутата быыбардааччылары приемнуур.

Райсовет исполкома.

МОНГОЛЛАР ТҮҺҮЛГЭ ТӨРҮТТҮҮЛЛЭР

Монгольскай народнай революция 68-с сылыгар аналлаах ыһыахтан

Кимэ даҕаны Монголияттан кэлэн ыһыах түһүлгэтин түһэрэххэтэрэ диэн санаабакка сырыттаҕына ити үөрүүлээх сурах кэлбитэ. От ыйын 11 күнүгэр Мэлдьэхсигэ доҕордоһуу ыһыаҕар тиийдибит. Чээл күөх ходуу саҕатыгар сэргэлэр кэккэлэспиттэр. Саламалар ыйаммыттар. Түһүлгэни эргийэ олох мастар тардыллыбыттар. Кэрэ нэстүүлээх миэстэҕэ Сухэ-Батор мэтириэтэ ыйаммыт. Монгольскай көбүөр аннынан остуоллар-га Монгольскай Народнай Республикаҕа туристаабыт биир дойдулаахтарбыт тэриибит маллары-салларын уонна кинигэлэрин быыстапкалыыттан кыһа хараҕа эрахсыбат.

Түһүлгэ политическай нэ хоһооно бырааттыы Монголияҕа народнай революция кыайбыта 68 сылын туолуутугар аналлаах. Төрөөбүт Ийэ дойдуларын кэрэ-бэлиэ быраатыннньыгын билиэтиир түһүлгэ хаһаайыстыбатын институттарын студеннара буолбуттар. Киниләр бары национальнай костюмнаахтар.

Үөрүү-көтүү аанын аһар сахалыы тойугу Валерий Герасимов ыллаан доллоһутарын кытта сэргэ чороонноох үнкүү толоруллунна. Сахалыы намылҕан музыка истиэн эҥээркэй, тардыылаах мелодиятын кытта дьүөрэлэспитэ истиэххэ үчүгэйэ сүрдээх.

Тылы бастакынан Монголияттан кэлбит студеннар тутар этэрээттэрин салайааччы тыа хаһаайыстыбатын институтун преподавателэ Дарийн Борхуу ылар. Кини кылгас этиитигэр билиэтиир Монголия олоҕуттан билиһиннэрдэ. Кини этиитин: «Биһиги норуоппут национальнай бырааһынньыгын, народнай революция Монголияҕа кыайбыта 68-с сылын туолуутун, Чурапчы сиригэр-уотугар көрсүбүппүтүттэн үөрэбит. Норуоттарбыт доҕордоһуулара бу курдук сорҕулаах түһүлгэлэринэн бэйэ-бэйэ турдуннаҕ» — диэн түмүктээтэ.

ССКП райкомун секретара Агафья Семеновна Птицына оройуоммут МНР-ны кытта интернациональнай сибээһин түһүнан кэпсээтэ уонна монгол доҕотторбутун ыалдьытынан уонна доҕордоһууну үрдүктүк тутар Чурапчы сиригэр-уотугар национальнай бырааһынньыктарыгар аналлаах түһүлгэни түһэрбиттэринэн райсовет исполкомун, партия райкомун аттарыттан эҕэрдэлээтэ.

Эрилик Эристиин аатынан совхоз парткомун секретарын солбуйааччы, партия райкомун инструктора П. Н. Мишкин уонна комсомол райкомун бастакы секретара И. Андросов тыл эттилэр уонна ойдөбүнньүк сувенирдары монголиятааҕы доҕотторбутугар туттардылар.

Түһүлгэлээхтэр, улахан надомнарга буоларын курдук, «эр дьон үс оонньуулары» көрдөрдүлэр. Түстүүгэр Нямцоож уонна Чулуубаатар түһүнүүлэр. Кыайбыт-хоппут Чулуубаатар хотой күүһүн толордо. Монгол доҕотторбут совхоз представителлэригэр сувенирдары бэлэхтээтилэр.

Ити кэнниттэн сахалыы намылыччы таҥныбыт ССРС культуратын үтүөлээх үлэһитэ, Бүгүн Сойуустааҕы үүс-уран көрүүлэр хас да төгүллээх лауреаттара Мария Андреевна Герасимова түһүлгэҕэ киирэн ырыа-хоһоон чабырҕаҕын тардан кэбистэ. Онуоха хардаран монголлар ырыаларга тойуктара, дьикти намылҕан музыкалара куттулла түстэ.

Түһүлгэ сиэрин тутуһар монгол доҕотторбут бэйэлэрэ астаабыт остуолларыгар ыҥырылынныбыт. Дьэ онно наҕылыйан олорон санааны атастаһыы буолла. Түгэн булан студенческай тутар этэрээт командирыттан Дарийн Борхууттан интервью ылыбыт.

— Монголияттан 30 буолан кэллибит. Эһиги Эрилик Эристиин диэн улахан суруйааччыгыт аатын сүгэр совхозкутугар үйгүлэйбит тордүн уурсар сорукталах күрүө тутабыт. 500-чэкэ метр бүтэйи тутубут. От ыйын ??? күнүгэр кэлбиппит. Олох тоохтор баардарынан-суохтарынан көрүстүлэр. Республика уонна оройуоҥҥут историятын билэрбитигэр Саха государственнай университетын студеннара уонна олохтоох эдэр ыччат көмөлөһөллөр. Холобур, биһиги үгүспүт истиэнтэн төрүттээх буолаҕыт, мас үлэтин сочуо билбэппит эмиэ баар суол. Онуоха олохтоох дьону Илья Марковы уонна Иван Дьячковскайы совхоз салалтата биһиэхэ көмөҕө сыһыарда. Киниләр «Дружба» эрбиинэн мас ыытын охторон биэрэллэр. Студеннар үчүгэйдик үлэлииллэр. Сотору кэминэн үгүстэрэ тыа хаһаайыстыбатын специалистара буолан тахсыахтара. Биһиги олорор, үлэлиир бааһыт Таппалааххa баар. Иннэкинин государстволар маннык тутар этэрээттэринэн атастаһан үлэлэһиннэрэ сайдыыны ылыа диэн эрэнэбит, — диэтэ Д. Борхуу.

— Монгол кэччэтэ — үлэһит, бүгүрү. Мин киниләр ортолоругар, тутар студенческай этэрээт састааҕыгар киирэн, үс сыл субуруччу сырыттым. Бу — «Энхийн Урна» диэн ааттаах студенческай этэрээт. Эйэ диэн суолталаах. Кини быйылгы үлэтэ баай историялаах Чурапчы оройуонун сиригэр-уотугар барарыттан астынабыт, — СГУ студеннарын профкомун председателин солбуйааччы Саргылана Феоктистова кэпсээтэ.

Монгол доҕотторбутуттан кэпсээтибитин тыа хаһаайыстыбатын институтун төрдүс куруун студенткатa Тумэнжаргал «Эйэ» диэн ырыатынан түмүктээтэ. Олус бэркэ ыллыыр эбит.

— Биһиги, кырдьаҕас дьон, бэйэбит оҕолордоох буоламмыт, ыраах сиртэн кэлбит оҕолору кэрэхсии көрдүбүт.. Костүүмнэрин кэппэтэхтэрэ буоллар адьас бэйэбит уолаттарбыттан, кыргыттарбытыттан араарыа суох эбиппит. Эдэрдэр доҕордоһуулара кэскилэ улахан буоллаҕа дии, — Матрена Петровна Дьячковская олохтоохтор ааттарыттан үөрүүтүн билиэрдэ.

Монгол доҕотторбут түһүлгэлэрин сахалыы оһуокай уонна спорт национальнай көрүҥнэригэр тэбээрыстэры көрсүһүүлэринэн курдук ситэрэн-хоторон биэрдилэр.

Семен ПОПОВ.

Снимоктарга: Сухэ-Батор түһүнан ырыаны толороллор Ватжаргал уонна Буяннамах (ипарылаах); монгольскай үгэс-ну толороллор (хаҥастан) Туул уонна Болормаа; олохтоохтору кытта студенческай этэрээт салайааччыта Д. Борхуу (хаҥастан төрдүс).

П. Оконешников фотота.

Партийнай олох

УРУККУЛУУ ҮЛЭЛИИБИТ ДУО?

Аатыттан иһиттэххэ, олус наадалаах боппуруоһу райсовет исполкомун иһинээҕи маҥнайгы сүһүөх партийнай тэрилтэ соторутааҕыта бэйэтин аһаҕас уопсай мунньаҕар дьүүллээтэ. Аата: «ССКП Киин Комитетын муус устардааҕы (1989 с.) Пленумун уонна ССРС народнай депутаттарын Съезин көрдөбүллэригэр сөп түбэһиннэрэн тус бэйэ үлэҕэ эппиэтинэһин үрдэтии соруктарын туһунан» диэн. Онон партбюронаан дакылаатчытынан анаммыт райсовет исполкомун председателэ Е. А. Борисов аппаракка эппиэтинэс, дьиссипилинэ боппуруостарын хото тутан көрдөрө сатаата. Онуоха киин бэйэтэ саҥа дуоһунаһыгар үлэлээбит кылгас кэмин иһигэр үөскээбит санааларын үллэһиннэ, үлэ коллективыгар дьыала туругуттан астымммат буолуутугар чахчылары аҕалтаата.

Райисполком аппаратын сорох коммунистара, отделлар сэбиэдиссэйдэрэ ардыгар үлэлэригэр компетентнайа уонна эппиэтинэһэ суох буолууну көрдөрөллөр. Биир үксүн ол түмүгэр аппарат үлэһиттэрин аадырыстарыгар критика, боппуруостары кэмигэр сиэрдээхтик быһаарбат буолууттан үҥсүүлэр киириилэрэ аҕыйаабата дьиксиннэрэр. Хатылана турар итэҕэстэр эмиэ бааллар. Итинник көстүүлэр бириччиинэлэрин киһи ылбычча быһаарбата буолуо буолан баран, биир төрдө үлэ уруккулуу стиллигэр сытара чахчы. Ол да иһин билигин даҕаны гражданнар араас боппуруостары быһаартара кэлтэй райисполком председателигэр эрэ кэлэ турууларa салҕанар. Ол оннугар салаа-салаа отделлар, регламеныынан туһааннаах боппуруостар иһин эппиэтинэһи сирэй сүгэр эбээһинэстээх председателя солбуйааччылар сороҕор болҕомтоҕо ылыллыбаттар. Онуоха эмиэ туһунан бириччиинэ көстүөн сөп. Холобур, боппуруоһу иигэн-тээгэн билэн быһаарбат буолуу, сыһыы-соһуу эбэтэр төрүкү даҕаны холбүрүтүйүү. Дьэ ол иһин партийнай тэрилтэ үлэ регламенын хайдах бигэргэммитинэн толоруу ирдэйинин сорук быһыытынан туруорда.

Билигин даҕаны хос-хос комиссиялары, араастары тэрийии баар. Аны олор мэҥэһик-мэҥэһик мунньахтара биир кэм сэллээбэт. Холобур, норуот үөрэҕириитин советэ, производственнай комиссия, тутуу штаба, о. д. а. Ону таһынан быстах хампаанньаларга анаан тэриллэр үксүгэр формальнайдык үлэлээн ааһар комиссиялар, штабтар, группалар эмиэ элбэхтэр. Ол түмүгэр, демократияны төһө да өрө тутпут иһин, сирэй эппиэтинэс намтыыр, түгэннэрдээх. Ол сорох отделлар сэбиэдиссэйдэригэр сыһыаннаах.

Партийнай мунньах сессиялар уонна исполком мунньахтарын быһаарыыларын олоххо киллэриигэ салайааччы коммунистар утумнаах буолууну көрдөрбөттөрүн сэмэлээтэ. Үгүс быһаарыылар уопсай тыллаах, кими даҕаны сирэй эбээһинэстээбэт буолаллар. Онон даҕаны туолуу хонтуруола аппаракка кыаллыбат. Оттон боппуруоһу булан туруоруу уонна дьүүллээһинин тэрийии стадиятыгар үлэ барбат буолбатах. Атыннык эттэххэ, тыл дьыалаттан арахсыыта баар.

Сельсоветтары салайыыга уонна киһилэри кытта бастайааннайдык үлэлээһиҥҥэ биллэр итэҕэстэр бааллар. Эппиэттээх үлэһиттэр сельсоветтарга быһаччы сылдьан миэстэтигэр дьыаланы быһаарыылара ыраасҕынан ситиһиллибэтэ. Ол оннугар телефонунан сүбэ-сүрүү салҕанар. Булан таһан үлэни тэрийэ сатааһын кыаллыбат. Холобур, райисполком саҥа [illegible] киһилэр үлэхэн лааннара [illegible]лэр.

Дакылаакка социальнай хабааннаах боппуруостарга иһитиннэрэн-биллэрэн иһии ситэтэ суоҕа ыйылынна. Ону тэҥэ үлэ бириэмэтин туһата суох сүтэрии түбэлтэлэрэ таһаарыллаллар. Уопсайынан, дьиссипилинэ боппуруоһугар дакылаатчыт төһө болоон тохтоото.

Олохтоох Совет авторитетын үрдэтии соруктарыгар тураллар. Хомойуох иһин, мэлэҕэ билигин бэриллэр кыахтар ыраасҕынан ситэ туһаныллыбаттар. Онон сибээстэн депутаттар, бастайааннай комиссиялар активностарын көтөҕүү ирдэнэр. Бу дьыалаҕа аппарат бары үлэһиттэрэ көбүлүүр оруолу көрдөрүөхтээхтэр. Билиэгитэ бу кыалла илик. Биир үксүн ол да иһин сорох быыбардааччылар депутаттарынан, туһааннаах Советтарынан астыммат буолуулара үөскүүр.

— Уруккулуу, улугуруу кэпсилээбиппит олоробут, — диэтэ бастакынан тыл эппит кырдьаҕас коммунист Н. Г. Кривошапкин. — Дьон кыһалҕатын быһаара охсубат буолууга үөрэнэн хаалыы баар.

Киин итинник түмүктээһинин бэйэтэ олорор сэлиэньэтин социальнай олоҕун кыһалҕаларыттан аҕалан холобурдаан салгыы сайыннарда. Холобур, суол-иис мөлтөҕө, үүт уонна килиэп эрчиэнин үгэс буолбут итэҕэстэрэ ахтыылыннылар. Онон райисполком аппаратын бары эппиэттээх үлэһиттэрэ быыбардааччылары кытта ыкса сибээһи олохтууллары туруоруста.

Культура отделын сэбиэдиссэйэ коммунист С. Н. Яковлев Совет салалтатыгар, исполкомҥа даҕаны үлэ уруккулуу стилэ баарын ыйда. Киин, холобур, бэйэ компетентнайа суох эрээри тыа хаһаайыстыбатыгар быһаччы үлэлэһэ сылдьааччылары хонтуораттан тиийэн таһайыы практикатын сыһыанан аахта. Араатар ону тэҥэ ССКП райкомун аппаратын сорох үлэһиттэрэ эмиэ уруккулуу курдук дьаһайар - хамаандалыыр стильтэн аккаастаһа иликтэрин бэлиэтээтэ.

Үлэ стилигэр сыһыаннаах итэҕэстэри атын даҕаны тыл этээччилэр бэлиэтээтилэр. Ол курдук, отделлар сэбиэдиссэйдэрин уруккулуу сорук-боллур ойоҕостуу, араас ыспырааскалары, информациялары хомуйтарары быһыытамайгыта тохтообот. Ол түмүгэр отделлар бэйэлэрин функциональнай эбээһинэстэрин толоруулуттан араалдьыйаллар, кэскиллээх проблемаларынан [illegible] дьарыктаммыллыбат.

Этиллибиттэн курдук, мунньах бэбиэскэтин боппуруоһун аатыгар-суолугар киирсэр өйдөбүллэргэ толору эппиэти биэрбэтэ. Онон сороохтор мунньаҕы сыалын-соругун сиплэтэбинэн аахтылар. Холобур, билиги саҥаабытыгар, бу 60-ча чилиэннээх коллектив айар дьоҕурун үрдэтиигэ уонна киин социальнай олоҕун тупсарыыта сыһыаннаах боппуруостар тааарыллыахтарын сөп этэ. Билигин уларыта тутуу киһи факторын иннигэр күөгэ туһаанда диэн этэбит. Оттон биирдиилээн үлэһиттэргэ сыһыаннаан иитэр үлэни, киһилэр кулуһэ кыһалаларын билинии уонна олохтон таһааран киһи айар-тутар дьоҕурун сайыннарыыны, активноһын үрдэтиини ардыгар кэм да умнууга хааллараабыт.

С. СМИРНИКОВА.
(Хаһыат общ. корр.).

Культура үлэһиттэрэ сүбэлэһэллэр

Соторутааҕыта оройуон культуратын үлэһиттэрин сүбэ мунньаҕа буолан ааста. Бастаан күн кулууп уонна библиотека үлэһиттэригэр тус-туһунан пленарнай түмсүүлэр буоллулар.

Кулууп үлэһиттэрэ «төгүрүк остуолу» тула билигин дойду бүтүннүүтүн үрдүнэн дьүүллэниигэ уонна илдьиритэһиигэ турар саҥа докумуону — РСФСР Культуратын министерствотын систематыгар киирэр кулууп тэрилтэлэрин үлэлэрин балаһыанньатын сүүнньүнэн кэпсэттилэр. Культурнай-сырдатар үлэ саҥа ньымаларын олоххо киллэрии боппуруостарыгар киэҥ кэпсэтии таҕыста. Бу боппуруостары райсовет исполкомун культураҕа отделын сэбиэдиссэйэ С. Н. Яковлев уонна Якутскайдааҕы культурнай-сырдатар училище преподавателэ А. Д. Макарова туруордулар.

Кэпсэтиигэ кыттыбыттар культура үлэһиттэрин үгүстэрэ уруккулуу үлэлээн олороллорун, үлэ хаачыстыбатыгар болҕомтону уурбаттарын, сыыппараны аккиратыһыя билигин да баарын, кэнники кэмҥэ культура тэрилтэлэрин оруоллара намтаабытын, үгүс ыарахаттар үөскээбиттэрин бэлиэтээтилэр. Билигин хас биирдии тэрилтэ хаһаайыстыбаннай ахсааҥҥа киирэн, ааҕан-суоттаан үлэлиир. Культура тэрилтэлэрэ эмиэ сыыйа бэйэлэрин убулэниигэ киирэн иһиэхтээх этилэр. Ол эрээри бу боппуруоска тэпсэнгнээһин, кэтэһии-манаһыы баар, бастакы саҕалааһыннар сэмэйдэр. Сыл устата кулууптар 68 тыһ. солк. суумалаах төлөбүрдээх өҥөлөрү оҥоруохтаах эбит буоллахтарына, сыл аҥарыгар 34288 солк. өҥө оҥоһулунна. Сыыппара көрдөрөрүнэн, сыл аҥарыгар былаан туолбут курдук. Ол эрээри төлөбүрдээх өҥөнү киллэрэр кулууп курдук киллэрэр, оттон сорох Культура дьиэлэрэ кубанах олороллор. Холобур, Хайахсыт Культуратын дьиэтэ (директор Т. Л. Тарасов) сыл аҥарыгар 5500 солк., оройуоннааҕы Культура дьиэтэ 14090 солк. суумалаах өҥөнү оҥорбут эбит буоллахтарына, Хатылынтааҕы Культура дьиэтэ баара-суоҕа 247 солк. киллэрдэ, оттон сорох Культура дьиэлэрэ биир да солкуобайы киллэрбэккэ олороллор.

Кулууптарга ыытыллар дьаһаллар бары төлөбүрдээх буолуохтаахтар. Ону тэрийии тыа сирин кулууптарыгар кыаллыбат. Биир саамай харчы киирэр салаатынан сынньалаҥ биэчэрдэрин тэрийии, гастроллар буолаллар. Үгүстэр манна даҕаны ыарахаттары көрсөллөрүн туһунан эттилэр. Киһилэр гастрольга барар түбэлтэлэригэр совхозтан автомашина арендалаһан ылаллар, концертан киирбит укптэрин үгүс өртө онно барар. Оттон атын тэрилтэ үлэһитин илдьэ барар буоллахтарына, бу киһиэхэ хамнас төлүүллэр. Төлөбүрдээх өҥөттөн киирбит уп кулууп материальнай базатын бөҕөргөтүүгэ уонна нэһилиэнньэ сынньалаҥын тэрийиигэ туттуллуохтаах. Ол биһиэхэ эмиэ кыаллыбат.

Итилэри тэҥэ «Төгүрүк остуол» кыттыылаахтара сайыҥҥы кэмҥэ үлэһиттэри культурнай хааччыйыы, агитационнай-культурнай бригадалар түс[illegible]ллар, ходуһаларга, фермаларга кыһыл муннуктары тэрийиигэ совхозтар профкомнара аҥардастыы культура үлэһиттэригэр сөҥнүүлэрэ, кыһыл матырыйааллага үбү биэрбиннэ кугурданаллара. Билигин, хаһаайыныыаҕын саҥа усулуобуйатын кэмигэр оннук буолуо суохтаах. Хас биирдии тэрилтэ бэйэтин чопчу эбээһинэһин билиэхтээх уонна харчылаах үлэҥ чуолкай дуогабар быһыытынан тэриллиэхтээх. Итини ордук бэйэтин этиитигэр Хайахсыт Культуратын дьиэтин директора Т. Л. Тарасов чорботон бэлиэтээтэ. Бу боппуруос совхозтар салалталарын, профкомнарын кытта бииргэ сиһилии дьүүллэһиллиэн наада. Кытааҕахтааҕы АКБ методиһа О. Г. Парфенов этэ: «Кыһыл муннугу көрүүнньүк сир курдук туһанартан аккаастаныаҕыт. Кыһыл муннуктар телевизордаах, бильярдаах, саахыматтаах үлэһиттэр дьиктиэхтик сынньанар сирдэринэн буолуохтаахтар».

«Төгүрүк остуолга» агитационнай - культурнай бригадалар туһунан кэпсэтии таҕыста. АКБ-лары кулууптартан араараан, совхозтарга бэйэлэригэр базалыыр хайдах буолуой? Өччөҕө Культура дьиэлэрэ сайыҥҥы даҕаны нэһилиэнньэ ортотугар бэйэлэрин хайысхаларынан культурнай-массабай үлэни толоро сылдьыахтар этэ. Итини билигин АКБ кулууптартан арахсарыгар сөптөөх усулуобуйа өссө да үөскүү илик диэн Мугудайдааҕы АКБ салайааччыта М. П. Толстоухова, Тополиновай Культура дьиэтин директора В. И. Уок уо. д. а. утардылар.

Саҥа кэмҥэ, саҥа усулуобуйаҕа культура үлэһиттэрин иннилэригэр [illegible]алыы соруктар тураллар. Ону хас биирдии Культура дьиэтин үлэһиттэрэ хорсуннук, айымньылаахтык быһаарар эбээһинэстээхтэр.

А. ПУДОВА.
Г. МАКАРОВА.

ТИЭТЭЙИҤ

Кэлэр сылларга периодическай бэчээккэ суруйтуу бэс ыйын 15 күнүттэн саҕаламмыта. Быйыл саҥаас эрдэ барарынан тэрилтэлэр суруйтууларa атырдьах ыйын 15, биирдиилээн дьоҥҥо балаҕан ыйын 20 күннэригэр түмүктэнэр. Онон суруттарарга тиэтэйэргитигэр ыҥырабыт.

М. АМАНАТОВА.

БИҺИЭХЭ ЭППИЭТТИИЛЛЭР

Хаһыат бу дьыл ыам ыйын 5 күнүнээҕи нүөмэригэр сэрии, үлэ ветерана А. Д. Захаров «Тулалыыр эйгэни харыстыахха» диэн төбөлөөх ыстатыйата бэчээттэммитэ уонна дьаһал ылыыга ыытыллыбыта. Онуоха айылҕа харыстабылын оройуоннааҕы комитетын председателэ таб. М. Н. ПАВЛОВ редакцияҕа маннык эппиэти киллэрдэ:

«Тулалыыр эйгэни харыстааһын боппуруоһа оройуоҥҥа сытыытык турар. Айылҕа бары ресурсалара государство бас билиитинэн буолаллар уонна сокуонунан араҥачыланаллар. А. Д. Захаров сааһай сөпкө суруйар. Манна салайааччылар, оройуон киһитин хас биирдии олохтооҕо хаарыллар. Тулалыыр хатыҥ чараҥнарбытын харыстаабаппыт, ыраастаабаппыт, уһаайбаларбытыгар маһы олордубаппыт, кэрэ көстүүлээх ойуурдарбыт ортолоругар дьиэ туттарга учаастак биэрэн күөх зонаны алдьаттарыы, үлтү тэбистэрии чахчылара бааллара мэлдьэһиллибэт.

Сэлиэньэ уулуссаларын бэрээдэктээһиҥҥэ, оҥорууга сельсовет исполкома бу кэнники сылларга ылсан эрэрэ хайҕанмат эрэ сөп. Итин курдук күөх зонаны харыстааһыҥҥа, сэлиэньэни тупсаран оҥорууга, көҕөрдүүгэ ылсыан, биирдии быыбардыыр уокуруктарынан, уулуссаларынан үлэни тэрийэн, дьону көҕүлүөх наада. Онуоха сельсовет депутаттарын, актив киэҥ араҥатын түмэ тардыахха наада. Ол эбэтэр тулалыыр эйгэни харыстааһын, араҥачылааһын олохтоох Советтар хаан-уруу дьыалалара, эбээһинэстэрэ. Уһаайбалары биэриини, производственнай уонна социальнай тутуулары ыытарыны бэрээдэктээһиҥҥэ райсовет исполкомун кытта бары биир сүбэни булуох тустаахпыт.

Күөх зонаны алдьатыы, үлтү тэбистэрии, аһыыр туттар уугу кырдьыгын иһин буруйдаахтар кытаанах эппиэккэ тардыллыахтара. Нассыанаалара, нотоҕуусааллара хайа түбэһиэх сирдэ киллэрии суйуу сельсовет исполкомунан бобуллуохтаах уонна түсээ миэстэ аныллыахтаах. Бары тэрилтэлэргэ, үлэлэрин былааннарыгар киллэрэн туран, үбү көрдөрөн кэлэр сылтан тулалыыр эйгэни харыстааһыҥҥа аналлаах үлэлэр ыытыллыахтара».

ЫТЫК КЭРИЭСКЭ СЫҺЫАММЫТ

Райсовет исполкомугар председатели солбуйааччы Г. И. Адамова «Кыайыы Мемориалын» тутуутун тэрийэр комиссия уочараттаах сүбэ мунньаҕа буолан ааста.

Бастаан райисполком туһааннаах быһаарыытын олоххо киллэрэн оройуон киһилэрэ тутуулуохтаах ити боччумнаах паамаатынньыкка анаан үбү хомуйуу туругун туһунан иһитиннэрии оҥоһулунна. Онтон көстүбүтүнэн, билигин 43 тыһ. 694 солк. эрэ киирбит. Оттон тутуу уопсай өрөскуота 100—120 тыһ. солк. диэн бааллан аадыы оҥоһуллан турар. Специалистар «Кыайыы Мемориалын» макетын оҥорон оройуоҥҥа тиксэрбиттэрэ. Ону комиссия бигэргэппитэ. Иннин ардынан көрдөххө, саха сэргэтин быһыытынан таһаарар иккиэ кылбаа магаа стела куоданалынан холбоһоллор, аныгар киэти тутар уйуһуйбут ат скульптуралаах оҥоһук үөн өртүгэр уоттаах улуу сэрииҕэ уолаттарын атаарбыт нэһилиэктэр ахсыыларынан ыҥыырдаах постаменнар кэккэлээбит оҥоһуктара, кырдьык даҕаны, олус бэркэ көстүүһү. Сельсоветтартан ааталара эрэ 1536 солк. киллэрбит. Аасыыт коммунистическай субуотунньуктан барыта 27 үлэ коллектива бэйэлэрин хрэттарин борууһаабыттар. Ол иһигэр «Агропромстрой» МПМК-тын (5827 солк.) уонна «Якутмелиорация» ПМК-тын (2275 солк.) курдук үлэхаан суумалары сиэртибэлээбиттэр бэлиэтэнэхтэрин сөп. Оттон совхозтар эмиэ аҥардара эрэ үбү көрбүт.

Аны Эдьигээн оройуонугар кэйүүгэ бара сылдьыбыттарга олохтоохтору кытта кыттыһан паамаатынньык тутуута кэпсэтиллиннэ. Ол туһунан оройуоннааҕы хаһыакка туһааннаах комиссия салайааччыта П. П. Флегонтов быһааран суруйан турар. Онно аһаан 6500 солк. биэрэргэ быһаарыыланна.

«Кыайыы Мемориалыгар» кэллэххэ, миэстэтин быһаарыыга биир мөккүөн биһиги даҕаны суох диэххэ наада. Биһиги паамаатынньык сиригэр (военкомат томторо) кыаҥас уонна эбиллик үлэлээх букар буолбут. Дьон «Доҕордоһуу Аллаһыгар», музей томторугар, балыыһа аныгынааҕы булгуннньахха, кинотеатр иннинээҕи томторго, автовокзалтан киирэгэ этин ыйаллар эбит. Ол эрээри ордук табыгастааҕынан Ленин площадын миэстэтэ буолара билиэтэниннэ.

Онон быйыл сайын «Кыайыы Мемориалын» тутуута кыттар киһи үлэһиттэри харбыстаабыт курдук дьаһаныллыахтаах. Ол иннин советскай уонна хаһаайыстыбаннай органнар норуот тутуутун убулээһиннэр эрчимнээх эбии дьаһаллара ылыах түстаахтар. Бу дьыала суолтатын бары өрдүкэ өйдөөтөхпүтүнэ, гражданскай кэлэтин умнубатахпытына табыллар. Ытык кэриэс кэтэ — ытык кэриэс буолуохтаах.

С. ПОПОВ.

✦ Мэччирэҥ — өлгөм үүт, эмис эт туоната ✦

АРЕНДАЛААХ САЙЫЛЫККА

Булгунньах — «Мындаҕаайы» совхоз Болугурдааҕы отделениетын салаатыгар тутуллубут сайылыга. Урукку өртүгэр Амма оройуонун ыпсыытыгар, Дьөбайык Үрэх тамаҕар Булгунньахтаах диэн сайылыкка М. В. Фрунзе аатынан колхоз сылгы, ынах бөҕөнү иитэн олорбут аххан. Бу түөлбэттэн этэ дии Сахабыт сириттэн бастакы Социалистическай Үлэтин Геройа Р. Н. Константинов күөрэйэн тахсыбыта.

Кырдьык даҕаны, мэччирэҥэ дэлэйиинэн, чэлгиэнинэн олус табыгастааҕын билэннэр, урукку колхозтар бытанан, тарҕанан сүөһү-ас тэриинэн олордохторө эбээт. Ол да иһин олохтоох отделение салалтата манна сайылык туттарга сананнаҕа.

Быйыл от үүнэ сатаата. Хочо, алаас сибэккинэн сириэдийэ симэннэ, этэргэ дылы, «сир симэҕэ» сэллэ быһыытыйда. Хата ол оннугар «былырыыҥҥа диэри олус баҕалаах ардахтар сотору-сотору түһэн мэһэйдиир буоллулар дуу диэн дьон бытыр-итир кэпсэтэллэр. Чэ, ол эрээри тыа сирин дьонугар ардах бэһыйар эртэ быйаҥ, үгүс эртэ үүт, эт буоллаҕа. Хайатын күн тура-тура ардыай, көнүө буоллаҕа дии. Кылаабынайа, тоҕоостоох кэмнэри мүлчү туппатахха, от да оттонуо, үүт да ыаныа диэн тыа сирин үлэһит дьоно барахсаттар бүөмчү санаалаахтар.

Борис Кириллович Александров — салайар арендаһан үлэлиир ынньык фермэтин коллектива бэс ыйын 1 күнүгэр Булгунньах сайылыкка көһөн тахсыбыта. Оттучча сыллар усталара чуҥкуйан, өтөхсүйэн турбут сайылык түгэтин күөх буруота унаарбыта, ынах иҥэрсийэ маҥыраабытынан, оҕо аймах саҥатынан туолбута. Сэргэхсийбитэ, сайаҕастык тыыммыта. Онуоха эбии Болугурдааҕы агитационнай-культурнай бригэдэ уонна отделение салалтата «Түптэ буруота» бырааһынньыгы тэрийбиттэрэ. Икки сабыссаҕа ынньыксыттар олорор дьиэлэриттэн биирдэстэригэр кыһыл муннук аспыттара. Ынньыксыттар сайылыктарыгар олорон үлэлээбиттэрэ номнуо ыйтан ордо буста. Үлэ-хамнас, үүт-ас хайдаҕый?

Маныаха арендатор ветврач идэлээх Борис Кириллович кэпсиир:

— Бэс ыйынааҕы сорудахпытын «бөрөөн-тараан» толордубут диэххэ наада. Тоҕо инньэ диибиний? Аасыыт ыйга ынньыксыттар күнүскү ыамнарын көтүппүт түбэлтэлэрэ таһаарылыннылар. Бириччиинэтэ хас даҕаны. Бастатан туран, суол куһаҕаныттан үүт таһар массыынабыт сырыыта хаҕыстана сырытта. Иккиһинэн, электроэнергия хаста да түһүмэхтээн арааарылла сылдьыбыта, Кыстык Кугда арыытын сыаҕа үлэтин тохтоппута. Арыы сыаҕар аварийнай дизель суоҕа биһиэхэ өйдөммөт. Манна сирэй эппиэттээх эт-үүт комбината дуу, совхоз дуу?

Соторутааҕыта кыстык 9 ыйынааҕы уонна сыл аҥардааҕы түмүктэрин таһаардыбыт. Көрдөрүүлэр билиҥҥитэ куһаҕана суохтар.

Биһиги коллективпыт биэс ынньыксыт 90 ынахтаах. Ол иһигэр быйыл төрөөбүт 18 ньирэйи Михаил Лыткин үүтүрдэр. Ынньыксыттар Алексей Саввин, Афанасий Лыткин фермаҕа ор сылларга үлэлээбит опыттаах дьон. Оттон Дмитрий Артемьев аата совхозка эрэ буолбакка, оройуоҥҥа биллэр. Сыл устата биһиги коллективпыт 147,6 т үүтү государствоҕа туттарыахтаах. Алта ыйга биир фуражнай ынахтан 763 кг ыыр соруктаахпытын 784 кг толордубут. 71,5 т үүт ыанан кирбиибитин 2,8 т аһардыбыт. Онон утаасабаа барсан иһэбит. Аренда аата аренда, аҕал-суоттаан үлэлиир сатыыбыт. Саамай элбэх үүтү ыыр сайыҥҥы ыйдарга государствоны кыттааҕа ахсааҥҥа нэскэ ыйаан иһэр тордуттэн тардыллыбат. Баары нэстэбэккэ эттэххэ, комбикорму уонна бурдугу хото соҕус туттан кэллибит. Онон кэлэр өртүгэр тардынньахпытына табыллар. Ол эрээри көөнньөрбө оҥоруну тохтотуохпут суоҕа.

Арендатор эппитин курдук, бииргэ сааан көрдөххө, сай ортото аҥардас бурдугу эрэ бала туттар сатамньыта суох курдук. Ыннах куоххэ тууппутуран мэччийбэт усулуобуйата үөскүөн сөп. Оччоҕо үүт сыатыгар, хаачыстыбатыгар эмиэ дьайыыттылаах буолуохтаах. Билигин, сайын хабыллар-хаба ортотугар мэччирэҥи таба туһаныы — ситиһиилээх үлэ мэктиэтэ.

Т. КАРДАШЕВСКАЯ.
(«СО» общ. корр.).

Николай Семенович Макаров Эрилик Эристиин аатынан совхоз Чакырдааҕы отделениетын биир опыттаах рабочайа. Киин ыччат сүөһүнү төлөһүтүүгэ үгүс сыратын биэрбитэ. Быйыл Николай Семенович иккиэ буолан 400 ыччат сүөһүнү бостууктууллар. Бу күннэргэ Хонду үрэҕин эгэр мэччитэллэр.

— Быйыл мэччирэҥ үчүгэй, онон сүөһүлэрбит ыраааттар. Күһүн көрөр-истэр сүөһүбүтүн хас биирдиилэрин 300 кг ыйааһына суох тыыннаах ыйааһыннаах туттарар соруктаахпыт, — диэн кэпсиир Николай Семенович.

Снимокка: бостуук Н. С. Макаров үлэтин кэмигэр.
П. Оконешников фотота.

ЭРЭБИЛ ДЬОН

Бахсыга быйыл өҥ дьыл эргийэн дьон-сэргэ сакаата кэлбитэ хараххa тута бырҕыллар. Оттон саллар-сааастарын туһары от-мас үлэтигэр сылдьыбыт ветераннар үөрүүлэрэ ордук улахан. Киниэлэртэн үгүстэрэ урукку чээрэлэринэн ходуурдарын туттулар.

Чыаппара отделениетыгар моой отчуттар букка бары ходуһаҕа кэмигэр киирдилэр. Кинилэр ортолоругар сэрии уонна үлэ ветераннара Н. В. Шеломов, Г. Е. Туранкаев, Н. Н. Сергучев, П. Г. Оконешников, Г. Н. Оконешников уо.д.а. бааллар. Оҕонньоттор кураан күннэри баттаһа куоҕүкэн ылыллыбыт бастакы кэбиһиилэрин чөмчөтөн, күрүөлээн-хаһаалаан эрэллэр. Оттон ыраас суоллаах-иистээх хадьыыал нэһэ күннэтэ кэлгэн иһэр.

В. ЛЫТКИН.
(«СО» общ. корр.).

✦ Сир быйаҥа — олохпут быйаҥа ✦

Былдьаһыктаах күннэр

«Агротехснаб» предприятие сири оҥорор отдела быйылгы сыл алта ыйыгааҕы сорудаҕын 112,1 бырыһыан толорон, аасыыт сыл туһааннаах кэминээҕэр 25 тыһ. солк. элбэх үлэни оҥордо. Ол гынан баран иннинни сорукпарбыт өссө улахаттар. Аҥардас сайыҥҥы үс ыйга «Чурапчы», «Мугудай», Эрилик Эристиин аатынан, Субуруускай аатынан совхозтарга 224 тыһ. солк. үлэни толоруохтаахпыт. Итии сыл аҥарын устата оҥорбуппутугааҕар 45 тыһ. солк. элбэх.

Сайыҥҥы ыйдарга 265 гектар бааһына, 310 гектар ходуһа сирин тупсаран оҥоруохтаахпыт. 84 гектардаах ойуур у солуохтаахпыт. 415 гектар бааһынаҕа 17 тыһ. тонна кур ноһуому киллэриэхтээхпит, 16,5 км усталаах бүтэйи тутуохтаахпыт, арендаҕа эрбит 120 гектар бааһынабытыттан күөх үүнээйи ылан, сенаж оҥорон, михайловскай оту бэлэмнээн «Чурапчы» совхозка туттарыахтаахпыт. Сороҕун бэйэбит кэмэ хаһаайыстыбабыт сүөһүтүгэр туһаныахтаахпыт. 2 км усталаах суолу оҥоруохтаахпыт, 1,5 гектардаах кортуоппуй ыһыытын көрөн-харайан, үүнүүтүн хомуйан үлэһиттэрбитигэр атыылыахтаахпыт.

Бу күннэргэ 26 тракетордаах 36 үлэһит 11 звенонан ити дьаһаллары олохтоо киллэриигэ үлэлии сылдьаллар. Ол иһигэр «Мугудай» совхоз Толоонноогу отделениетыгар Е. К. Колесов салайар звенота бааһынаҕа кур ноһуому киллэриигэ. Чыаппара — Чаачыгый суолун оҥоруугa үс тракетордаах Ф. Д. Захаров звенота. «Чурапчы» совхоз Намаарытыгар уонна Кордутаннгар ходуһа итинник бааһына сиидэтин тупсаран оҥоруугa И. П. Макаров, В. К. Лазарев звенолара үлэлииллэр. Оттон А. Н. Никитин, В. Т. Семин салайар коллективтара бүтэй туталлар. Шефтээх Карл Маркс аатынан совхоз Үрэх Күөрэтээҕи производственнай учаастагар 2, «Мындаҕаайы» совхоз Соловьевтааҕы отделениетыгар 1 тракторы от үлэтигэр бастайааннай анаатыбыт.

Субуруускай аатынан совхозка Балаҕан Аҥыгар бааһынаҕа аналлаах 84 гектардаах ойуур у солуохтаахпытын, Түөлүмэ уонна Куттара үрэхтэригэр 240 гектар ходуһа сирин тупсаран оҥоруохтаахпыт да, угут сыл буолан, бадараантан итинник үүттэн иигиэн олоробут. Бастаан ити объектарга 6 тракетордаах 10 киһи үлэлэрин саҕалаабыттара да, салгыы үлэлиир кыахтара суох буолан тохтууга күһэлиннилэр. Ол түмүгэр Т-130 курдук үс модун трактордарбыт Мындаҕаайы суолун оҥоруугa көмөҕө ыытылынныылар. Итинник түбэһэх үлэлэри толоруунан дьарыктаныы туһааннаах былааммытын толоруубутугар охсуулаах буолара чахчы.

«Саҥа олох» хаһыакка үүнү хаһааҥҥы кэскиллээхтик туһанар туһунан үгүс дьон бочуумнаах боппуруостары көтөҕөн тураллар. Онон туһааннаах тэрилтэлэр кинилэр сиэрдээх туруорсууларын үөрэтэн көрөллөрө уонна быһаччы дьаһаллары ылаллара наада. Онуоха биһиги трактордарбытын туһаналлара тоҕо сатамматый?

Оноҕ кэнниэ дьаһаллар ылыллаллара наада. Бастатан туран, бырайыактыыр институт кэтээн көрөр авторскай бөлөҕө ити объектарга үлэ салгыы ыытыллыбан сөптөөҕүн дуу эбэтэр суоҕун дуу быһаарарын күүтэбит. Салгыы үлэлиир кыаллыбат түбэлтэтигэр, былааҥҥа киллэрэн туран, үлэ атын көрүҥүн биэриэхтээхтэр. Иккиһинэн, ОАПХ уонна совхозтар специалистара ууну хааайар быһыттар бырайыактарын оҥорторон, сметаларын бигэргэттэрэн бульдозердар толору кыаҕынан үлэлиир усулуобуйаларын тэрийиигэ көмөнү оҥороллоругар баҕарабыт.

Итинник таһынан хас биирдии трактор ыйга 3-4 тыһ. солк. валовой бородуукуйаны биэрэрин ситиһиигэ, үлэҕэ тахсар оросхуоттары муҥутуурдук аччатыыга, алдьаныылааһаан таҕыбатыгар, үлэ оҥорумтуотун үрдэтиигэ, дьиссипилиинэтин бөҕөргөтүүгэ, режими кытаанахтык тутуһууга, сорудаҕы толоруугa сирэй эппиэтинэһи күүһүрдүүгэ сүрүн болҕомтобутун уурабыт. Бу былдьаһыктаах күннэри таба туһанарга кыһанабыт.

М. БЕЛЫХ,
сири оҥорор отдел начальнига.

АЙЫЛҔА УОННА ЭППИЭТИНЭС

Партия уонна правительство дойду экологическай балаһыанньатын тупсарыыга кэлиҥҥи сылларга хас да уураахтары ылыннылар. Ол иһигэр 1988 с. от ыйын 25 күнүгэр ылыллыбыт Советтар оруолларын үрдэтиигэ туһаайыллыбыт уураахха улахан миэстэни айылҕа харыстабылын саҥа хаачыстыбаннай таһымҥа таһаарыы, үлэ бу хайысхатын сүрүннээһин боппуруостара ылаллар. Партия уонна правительство 1989 с. тохсунньу 7 күнүнээҕи 32 №-дээх, РСФСР Министрдэрин Советын 1988 с. кулун тутардааҕы 93 №-дээх уураахтара айылҕаны харыстааһыҥҥа, айылҕа ресурсаларын рациональнайдык туһаныыга биһаарыылаах дьаһаллары олохтууру, үлэни тэрээһини тосту уларытары ирдииллэр. Ити уураахтарга олоҕуран, ССРС, РСФСР уонна Саха АССР Министрдэрин Советтарын иһинэн айылҕа харыстабылын государственнай комитеттара тэриллиннилэр. Маннык комитеттар бары оройуоннарга бааллар. Билигин кинилэр экономическай, правовой уонна интэр-ейдэтэр аналлаах дьаһаллары олохха киллэриэхтээхтэр.

ССРС-ка айылҕа харыстабылын юридическай тэрүтүнэн туһааннаах Сокуоннар буолаллар. Олору тэрүттээһиҥҥэ уонна сайыннарыыга улуучуйлаах оруолу В. И. Ленин ылбыта. Советскай государство аасыыт кэмигэр айылҕа харыстабылын 234 законодательнай акталара ылыллыбыттара, оттон 100-тэн тахсата В. И. Ленин илии баттааһынынан бигэргэммитэ.

ССРС Конституциятын 11 ыстатыйатыгар сир, сир ресурсалара, уу, тыа — барыта Советскай государство бас билиитэ буолара тоһоҕолоон бэлиэтэнэр. Онон айылҕа харыстабылын Сокуоннарын олоххо киллэрии — олохтоох Советтар исполкомнарын быһаччы эбээһинэстэрэ. Кинилэр территориялаһай экологическай туругу тупсарыыга административнай уонна холуобунай эппиэтинэһи ирдиэхтээхтэр.

Оройуоҥҥа сир-уоту тыыны алдьатыы, буорту гыныы, ууну киртитии, экологическай сабыдыала учуоттаабакка эрэ тутуулары ыытыы салҕана турар. Онуоха ханнык да дьаһал, административнай, холуобунай миэрэлэр туттуллубакка кэлиилэр.

Сир кодексын 8 ыстатыйата сири рациональнайдык туһаныыны уонна харыстааһыны олохтоох Советтарга сүктэрэр. Оттон биһиэхэ сир сельсоветтартан тутулута суох туһанааччы уонна хайдах туһаныллара, харыстанара хонтуруолламмат. Сирэ аныттыбыт да тугу баҕарар туттарбыт кэтгул диэн өйдөбүл салайааччылартан биирдиилээн дьэ туттааччыларга тиийэ баара кистэл буолбатах. Дьиҥэр, сири чөлүгү сыала-соруга суох алдьатыы, киртитии, саллааньэ гениллины кэһии иһин улахан төлөбүрдэр туттуллуохтаахтар. Ханнык улахан кэһиилэр таһаарыллаллара ый?

Бииринэн, тэрилтэлэр уонна ыаллар дьаэ тутталларыгар сири күөх зонаттан аныылар, үрэхтэр, күөллэр харыстамматтар. Бу оройуон кииннигэр үгэскэ кубулуйда.

Иккиһинэн, сири сыһырдыы, территория ыстас өртүн алдьатыы.

Үсүһүнэн, тэрилтэлэр мастарын хоңууга киллэрэн таҥастыыллар, онно юридическай көҥүллээһин ылбаттар. Делянканы ыраастааһын хаачыстыбата мөлтөх.

Төрдүһүнэн, ходуһалары техниканан тоҕо кэстэриин.

Бэсиһинэн, ыаллар уһаайбаларын тас өртүгэр араас хаһаайыстыбаннай тутуулары ыытыылара.

Алтыһынан, аныммыт территория иһэ Сир законодательствотын ирдэбиллэригэр эппиэттиир гына туһаныллыбат, производство тобохторунан толоруллар, ол кэмигэр ыраастаммат, сылтан сыл дьалталҕалана иһэр.

Сэттиһинэн, ууну киртитии. Ноһуом, бох-сыыс хаар уутун кытта үрэхтэргэ, күөллэргэ киирии тэ, уматыгы, оҕунуоҕу тоҕуу-хоруу. Техниканы уу кытыытыгар киллэрэн суйуу о. д. а. салҕана турар.

Ахсыһынан, кварталынай котельнайдар салгыҥҥа буортулаах эттиктэр тахсыыларын бохсор оборудованиета (циклона) суох үлэлииллэр.

Тохсуһунан, бултааһын сезона тутуһуллубат. Совхозтар охотоведтара государственнай инспектор буолуохтаах оруолларын толорботтор.

Айылҕа харыстабылын Сокуоннарын кэһии тоҕо элбэҕий? Принципиальнай, кытаанах сыһыан суох. Сельсоветтар ССРС Верховнай Советын Президиумун «Сир законодательствотын кэһиилэр иһин административнай эппиэтинэс туһунан», «Салгын, уу законодательстволарын кэһии иһин административнай эппиэтинэс туһунан» Ыйаахтарын тутуһууну сита-хото ирдээбэттэр.

Экология проблемаларын быһаарыыга сельсоветтар исполкомнарын административнай комиссияларын үлэлэрин сатабардаан тэрийэр, эппиэтинэһи үрдэтэр хайаан да наада буолла. Айылҕаҕа хаһаайыстыбаннайа суох сыһыан суох оҥоһуллуохтаах. Айылҕаҕа оҥоһуллубут ночооту төлөттөрүү, чөлүгэр түһэртэрии системэҕэ кубулутуллуохтаах.

М. ПАВЛОВ,
айылҕа харыстабылын оройуоннааҕы комитетын председателэ.

✦ Ветераннар ахтыыларыттан ✦

ОЛ ЫАР СЫЛЛАРГА

Сэрии ыар сылларыгар комсомол путевкатынан Кытаанахтаа киирэн оройуон кииннгэр үс ыйдаах тракторнстар курстарыгар үөрэммитим. Трактор агрегаммыт схематын истиэнэҕэ ыйаан, ону кэрии-кэрдэрэ механик Лука Козлов трактор хас чаастарын араахсарын, олор туох үлэни толороллоруи быһаарара. Практикабытыгар тракторы собуоттааһын, ууллу таба тутуу, киинин-кэнникиниң астаран прицеба сөрэхтээхтик холбооһун киирэллэрэ.

Итинэн үөрэхпит бүппүтэ. Онон оччотооҕу МТС шефтэһэр колхоттарыгар, фроҥҥа ыҥырыллыбыт эр дьону солбуйан, үлэлии барбыппыт. Бастаан билбэтим-көрбөтүм элбэх этэ. Онон үлэбэр ыарырҕатарым, Кистэлбаикэ эттэххэ, буолта, гайка да диэннэри быһаарбат этим. Ол эрэри үлэҕиң хайаан да толоруохтааххын, онон билбиппиэ, сатаа-сатаама үлэлиирга күһаллэрбит.

Оччолорго миэхэҕэ аҕа табаарыстарым Алексеев Семен Дмитриевич, Мобастырев Дмитрий Гаврильевич, Карпова Степанида Николаевна, Соловьева Февронья Дмитриевна күүс-көмө буолбуттара. Кинилэри билигин, 70 сааспын да туолларбын, олох умнубаппын, махтана саныыбын.

Е. ЛАЗАРЕВА,
оройуон бииp бастакы трактористката.

БИЛИГИН САНААТАХХА

Оройуон бииp кырдьаҕас шофера Василий Николаевич Кузьминнын 1942 сыллааххa Чурапчы — Аллараа Бэстээх айанын суолунан Төлөйтөн уонна Мугудайтан хотугу көһүүгэ бараачылар таһаҕастарын. бэйэлэрин таһыыта түүннэри-күнүнэри кэрватта сылдьыбыппыт. Онно кыайан айаны да тулуйуо суох курдук турукташ оҕону-дьахтары, ээээхситтэри — оҕонньоттору өрүс таллаҕар киллэрэн сир-халлаан икки ардыгар сүөкүүрбүт. Итини билигин толкуйдаан көрдөххө, тэрдүттэн олох сыыһа дьаһал эбит диэн саныаҕа кэлэҕин.

Сэриигэ барбыттар кэргэттэрин, кыра оҕолоох-уруулаах ёртүлэрин, кырдьаҕастары оннуларыттан халбаннапаака, кэм үлэни-хамнаһы кыайыах айылаахтары сүүмэрдээн ыытыттара эбиттэ буоллар, ордук өлүү-сүтүү, айгыраһын тахсыа, колхоттар тутуулара, сүөһүлэрэ-астара, араас тэттар тэриллэрэ күн-ый ыһыллаҕа буолуо суох этэ.

Бастаан колхоттар тэриллиилэригэр чааһынай дьонтон тэһалээх ынах сүөһү, сылгы, буха, тараах, сыарҕа, быагыгар-туһалар тиийэ уопсайга холбоммутай. Колхоттаахтарга түүэтиллибэтэх бурдук маҥхааһайдарга хаалбыта. Оччолорго кутуйах хасааһын, тохтубут куолаһы баһынаттан хомуйбут дьон улахан буруйга сэмэҕэ тардыллар этилэр.

Оройуон киннгэр ычгат коммунистическай оскуолатын (ШКМ) аннытар күрүө баарыгар ахсаана биллибэт ыанар ынах хааллан аймалҕан бөҕөну тардыбыта. Оттон кинилэр кичилэрэ хоту барааары Аллараа Бэстээххэ аһыыр-аһаабат икки ардынан хорҕуйа кумахха сыталлара. Кинн сатаан эппэт алдьархайдаах кэмнэрэ этилэр. Итинник баайдуол бу дойдуга хаалбыт сорох чааһынайа суох дьоннорунаң ука-хаһас тутуллубута.

Оройуон оччотооҕу салайааччылара тугу даҕаны ыараҕнатан көрбөккө, ынар кырыы көһөрүүнэн улуһуйбуттара, хоту хайдах усулуобуйаҕа киирбиттэрин била соруммахтахтара киннлэр улахан итэҕэстэрэ дии саныыбын. Көһөөччүлэри элбэх мэлы-салы мабайтарыгар дьаһайаллара, туох барыта тардыллан турар дойдутугар барар курдук тыллаһаллара, олох аҕыйах таһаҕаһы ылларан, тоһо кыалларынан элбэх киһиги ылтараҕа кыһаналлара. Аны санаатахха, урдуку тэрилтэлэр дьаһалларын түргэнник толоро сатыырга дьулуһаллар эбит. Ити туһунан «Хотугу сулус» сурунаал 11 №-тэр «Натаараҕа—түөрт сыл» диэн ахтыытыгар П. П. Флегонтов бииp да тылы ахтыбатаҕыттан хомойбут. эбаккарабыт.

О. П. ПОСЕЛЬСКАЯ,
оройуон бииp бастакы механизатора, пенсионер.

Аһаанны кэпсэтэр

Биһиги эмиэ кыбыстабыт

Саҥаан сайын чэлгийэн, хампа күөҕүнэн сууруйаан, кэрэ сибэккилэринэн киэргэнэн, чаҕылхай күнүнэн сандаарыи ахан турара тыа сиригэр олорор киһи сүрэҕин үөрдэр, долгутар. Дэриэбинэ уулуссатын үстүн холкутук хаамак иһэҥнии ырааc олбуор иһигэр чэлгийэр күөххэ астына күолаһийэр, күөл сылаас уутугар көхтөөхтүк чомполонор оҕолору ордугургуу көрөҕүн. Бу кэмнгэ кинилэртэн ордук дьоллоох, көрдөөх дьоннор суоххa дылылар.

Оттон бу сылааһынан сыралыйар кэмнэ оройуоммут кииннгэр хайдаҕый? Бурҕайар, будулуйар буорнан куотар сири булбаккын. Төһөлөөх да куйааска кууран биэрбэт бадараангга, иннэри-таннары түспүт олбуордарга, онно-манна ыһыллыбыт тоҕуллубут бөххо-сыыска, баҕарбатаҕын да иһин, хараҕын хатана турар. Ону тайыынан тиэтэйбит-саарайбыт, буспут-халпыт дьону, уопсай дьиэлэр тэлгэһэлэрин буорун булкуйа сылдьар оҕолору аһына көрөҕүн. Бу дьоннор, оҕолор барахсаттар сайын үтүөтүн, кэрэтин билбэккэ сырыттахтара. Бөһүөлэккэ кинилэри быылтан харыстыах, күлүгү үөскэтиэх бииp даҕаны мас талах үүнээйи көстүбэт. Сатаатар оҕолор сонньуур сынньанар миэстэлэригэр айыыҕа лоскуйун тэрийэр кыаллыбат. Дьиҥэр, Чурапчы истиэп дойду буолбатах эбээт. Оройуон киннгэр олорор хас биирдии киһи, оскуола оҕото биирдии маһы, үүнээйини олордоро эбитэ буоллар, Чурапчы уларыйа түһүө этэ. Ону тайыннан хаамар сиргин мэһэйдии ситар билдьраанкары туоруурга, күн хайы түмнар сири көрдөөн эрэйдэммэккэ, аҕыйах хаптайыны быраҕан муостаҕа оҥорор тоҕо кыаллыбатый? Оройуоммут бииp саамай килбэйэр киинэ — Чурапчы бөһүөлэгэ итиник көстүүлэриттэн нэһилиэктэр олохтоохторо эмиэ улаханнык кыбыстабыт, хомойобут.

М. КАЖЕНКИНА.
Арыылаах.

УЛАХАННЫК ХОМОТТУЛАР

Совхоздар ыаһыннааһыннэттэн ордорунар үүтү туталларыи туһунан үгүс кэпсэтии, айдаан буолара. Маҕаһыыннар ииннлэригэр хаһнык эрэ совхоз представителэ киирэн нэһилиэнньэҕэ кыттта дуогабар түһэрсэрин туһунан билларииллэр ыйаналлара. Ону урут сөччө аахыйбат да этим. Оттон быйыл ити боппуруоска кыбылламмын улаханнык ойоростотум, сүрдээҕин хомойдум.

Ыам ыйын 10 күнүгэр Субуруускай аатынан совхоз ыллааһыкай зоотехинга Л. С. Нахсылова кэлэн нэһилиэнньэттэн 10 тонна үүтү тутарбар миигин кытта дуогабар оҥостубута. Онно совхоз 1 центнер таһыллыбыт үүт иһин быһа 5 солк. толуурга, сезон тумугүнэн 3 тонна оту атыытыгар биэрэргэ, үүтү таһарбар транспорынан хааччыйарга соруктаммыта. Бэйэм ыллартан кэпсэтиһэн 10 тонна үүтү тутарга, үүт ыучуотук ыытарга, үүт заводугар илдьэн туттарарга, кинилэри кытта туох баар ахсааны чуолкайдаһарга эбээһинэстэммитим. Бииpдии олбуурунан кэринэн 1 кг үүтү 3 кг окко тутарга 22 ыалы кытта дуогабардаспытым.

Ити курдук кэпсэтиһэн, үлэбин ыам ыйын 11 күнүттэн саҕалаабытым. Түөрт күн устата ый 11, 14, 17, 19 күннэригэр массыынанан ыаллары кэрийэн 7 центнер үүтү заводка илдьэн туттарбытым. Үлэхтээх күммүтүгэр шоферум кэлбэтэҕэ, ыйыталаһан билбитим аккаастаммыт сураҕа иһиллибитэ. Онтон шасси онтоһулла сылдьар аатырбыта. Ити курдук түөрт күн кэпсэтиитим кэннэ дуогабардаах совхозум аккаастаан кэбистэ. Кэлин бэйэлэрин тракториcтара Алексей Макаров шассиин таһаар буолбутун истибитим. Бүттэҕим ол.

Бастаан утаа кырдьык-хордьук докумуонунан кэпсэтиспиппин улаханнык эрэнэ саныыбытым. Онтуҥам бииpдииллээх ыал тугу эмэни ылса-барса олорон аккаастаһалларын кэриэтэ буолар эбит. Итинтэн сиэттэрэн бастаан совхоз салалтата миигин кытта тугу санаан дуогабардаспытай, кэлин тоҕо албынныаан кэбистэ диэн санаа үөскүүр.

Кэпсэтиини сиргэ-буорга тэпситтэн бэрийһиэххэ да сөп этэ.

Г. ВЛАДИМИРОВ.

ГАИ КЫҺАММАТ

Транспорт араас көрүҥэ — автомашина, мотоцикл аһыраллаахтарын туһунан киһи барыта билэр. Биһиэхэ, Бахсыга, эмиэ айанньыр техника дэлэйдэ, барыта 157 мотоцикл, 47 автомашина баар. Итиннн барэадигэ суох туһанар буоллахпытына, ол кэдээни аҕалыан эмиэ сөп. Бөһүөлэккэ үгүс мотоцикл, автомашина регистрацията суох сылдьар, ыытааччыларга эмиэ права көрүллүбэт. Кинилэр, ордук эдэр ычччаттар, хаанык да хонтуруол суоҕунан туһанан бас-баттах ыыталлар, суол быраабылатын тутуспаттар.

Оройуоннааҕы госавтоинспекция үлэһиттэрэ биһиги диэки сылдьан көрө иликтэр, ычччаттарга кэлэн консультация, үөрэх ыыппаттар.

Оройуоҥ урдүнэн транспорт саахала суох буолуутугар эппиэттиниэһин сүгэр ГАИ үлэһиттэрэ манна тоҕо кыһамматтарый?

В. ЛЫТКИН.

Бииp ыалга — үс диплом

Одьулууҥҥа Матрена Тимофеевна уонна Иван Андреевич Выгановтарга сотору кэмнээҕитэ дьиэ кэргэнтигэр улахан үөрүү буолла. Кинилэр үс кыыстара үөрэҕи бүтэрбит дипломнарын аҕалан дьоннорутар көрдөрдүлэр.

Улахан кыыс Лида үлэлии-үлэлии кэтэхтэн үөрэнэн эргиэн институтун бүтэрэн, үрдүк үөрэхтээх специалист идэтин ылла. Бу икки оҕолоох киһиэхэ улахан кыайыынан буолар. Орто кыыс Вера эмиэ үрдүк үөрэҕи бүтэрэн учууталлар идэлэннэ уонна аспирантураҕа киирэргэ мэктиэлэннэ. Оттон кыралара Лира медсестра үөрэҕин бүтэрдэ.

Сиэннэрин ситиһиилэриттэн быйыл лоп курдук 90 сааһын туолар эбэлэрэ П. А. Лебедева ытык кырдьаҕас эмиэ үөрүүн үөрэр.

Н. ПЕТРОВ,
сэрии уонна үлэ ветерана.

ИЙЭ ДОЙДУ ҮСТҮН

АБАКАН. Хакасскай автономнай уобалаcка оҕо садтарыгар төрөөбүт тылы үөрэтии саҕаланна. Уруоктар үһүннара суох уонна формалаһынан көрүөт былырҕы оонньууларын саныталлар. Специалистар үөрэтии курсун ыытан оҕуроллорутар төрүт быһыытынан үгскүүлэри, ырыалары уонна остуоруйалары хабыттара. Билигин Абаканнааҕы педагогическай институкка саҥа национальнай оскуолалар факультеттарыгар абитуриеннары сүүмэрдээһин бара турар.

ИВАНОВО. «Иторфмаш» производственнай холбоһук уонна «Подозерскай» совхоз коллектиптара ынах сүөһүнү улаатыннарар холбоһуктаах предприятиены тэрийэр хараарыта барыстаах дуогабары түһэристилэр. Предприятиеҕа балэмнэммит эт 55 бырыһыана совхоз бас билиитигэр киирэрэ.

(ССТА).

Чурапчы орто оскуолатынан 1979 сыллааххa Сергеев Вячеслав Антонович аатыгар бэриллибит Б сериялаах 424309 №-дээх ситиик-хотуу аттестата сүппүтүнэн дьиҥэ суоҕунан ааҕыллар.

ССКП райкома, райсовет исполкома оройуон боччуоттаах гражданина Лазарев Дмитрий Петровичка киин тапталлаах кэргэнэ

АММОСОВА Матрена Николаевна

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын биллэрэллэр.

Эрилик Эристиин аатынан совхоз салалтата, Хоптоҕо сельсоветын исполкома, отделение совета, оройуоннааҕы киин балыыһа администрацията, партийнай тэрилтэтэ, Чурапчытааҕы суол тутар-өрөмүөннүүр участак администрацията, партийнай тэрилтэтэ, профкома, «Саҥа олох» хаһыат редакцията эмп үлэтин ветерана, ССРС доруобуйа харыстабылын туйгуна

АММОСОВА Матрена Николаевна

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр, оройуон боччуоттаах гражданныгар Лазарев Дмитрий Петровичка, оҕолоругар, аймахтарыгар, табаарыстарыгар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

ОАПХ советын аппарата, АЙХ үлэһиттэрин профсоюһун райкома ОАПХ станциятын инженер-землеустроителигэр Лазарев Дмитрий Дмитриевичка киин тапталлаах ийэтэ

АММОСОВА Матрена Николаевна

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Күндү кэргэним, ийэбит, эбэбит, аймахпыт

АММОСОВА Матрена Николаевна

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүн бокуонньук билэр дьонугар, табаарыстарыгар, дириҥник курутуйан туран, иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ, аймахтара.

✦ Чөркөөхтөөҕү миэлиҥсэни ким туппутай? ✦

ААСПЫТЫ САНААН КЭЛЛИМ

Чөркөөх музейын директорын А. Аржаков ыстатыйатын аахтаран истэн бараммын урукку ааспыт олоҕум сорох түгэннэрин эргитэ санаан кэллим. Революция буолуон аҕай иннинэ итиник миэлиҥсэни, кырдьык, Дьяконов Семен Васильевич Сылаҕ Улахан Күөлүгэр туттарбыт этэ. Ити уһуйаан курдук сылдьар Дьяконов Семен—Уран Уус — киһи төрөөбүт таайым. Ийэм убайа бэрт дьадаҥы Павлов Иннокентий аймаҕа баай Павлов Василий (Сыгаага суох Баһылай диэн хос ааттаах) Чөркөөх бөлүйүн Оҕуоһуттары кытта курас былдьаһара үһү. Киһи онно бэйэ былдьаһан туттарбыт бэлэмэнэ Чөркөөх музейыгар «Бухатыырдар балаҕаннара» диэн ааттанан турарын көрбүтүм. Мин ити балаҕанңа олоро сылдьан 1921 сыллаахха бэлиэтээбитим баҕанатыгар суруллa сылдьар этэ.

Ити балаҕаны Уран Уус кэргэттэрин барытын Сыгааҕа суох Баһылайдаахха көһөрөн киллэрэн, үрдүттэн олорон үс сыл устата туппута үһү. Маһын бэйэтэ талан кэрдибит, сүөрбүт уонна туппут. Ити кэмтэн, араһа, 150 сыл ааспыта буолуо.

Улахан Күөлгэ таайым Уран Уус туппут миэлиҥсэтиттэн оргууньуга, балаҕаналара уонна бурдук тардар тааһа эрэ хаалбыт этэ. Сэрии сылларыгар райсовет исполкомун председателинэн Барашков Н. Н. олордоҕуна, ол оргууньугу көрөн, аадан-суоттаан чертеж оҥорбуппут. Оччолорго миигин, бронь биэрэн, сэриигэ ыыппакка колхоттарга тутууну ыытыыны салайтарбыта. Итинник бастакы миэлиҥсэбитин 1942 сыллааххa Мындаҕаайыга Халбаныкыга, иккиспитин Кыһыйы буолан сылыгар Хадаарга Үрүҥ Күөлгэ, үһүспүтүн 1947 сыллааххa Чаҥырга Яковлев аатынан колхозка, төрдүспүтүн, билигин Чөркөөх музейыгар турары, 1948 сыллааххa Сылаҕ Улахан Күөлүгэр туппуппут. Ити түөрт миэлиҥсэни 7 киһилээх бирэгээдэни салайаң бэйэм маастардаан оҥортөрбүтүм. Бииpдиилэрин ый иһинэн бүтэрэрбит. Онно үлэлэспит дьоммуттан тыыннаах да киһи хаалбыта биллибэт. Бэйэм 87 сааһым буолла.

Бэйэм билигин Кылааннаах нэһилиэгэр төрөөбүтүм. Аһыыр-таҥнар кыһалҕатыттан 1928 сыллааххa Якутскайга киирэн үлэлии сылдьыбытым. Ол сылдьан 1932 сыллааххa тутуу маастардарын бэлэмниир курска үөрэммитим уонна дойдубар кэлбитим. Онтон ыла 1960 сыллааххa диэри араас тутууларга маастардаабытым. Ол да иһин дьонум-сэргэм «Маастар Потапов» диэн аат иҥэрбиттэрэ. Билигин кырдьан баран оҕон киэн тутта саныыбын.

С. В. ПОТАПОВ,
пенсионер.

Редактор П. И. ПОПОВ.
НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор —21-332, отдела—21-285, общий—21-505

«САҤА ОЛОХ» («НОВАЯ ЖИЗНЬ») —орган Чурапчинского райкома КПСС и районного совета народных депутатов.
Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам.
Индекс газеты 54967. Объем—1 усл. печ. лист. Тираж—4157 экз.

№ ЗАКАЗА 84. Чурапчинская районная типография Госкомиздата ЯАССР, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а»